

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Martini Lvtheri Piae Ac Doctae Operationes In Dvas Psalmorvm Decades

Luther, Martin

Basileae

VD16 L 5540

Tu autem domine susceptor meus es, gloria mea, & exaltans caput meum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37005

Christum fateantur se nosse, factis autem negent. Non enim qui loquitur, sed qui uiuit IESVM Christum crucifixum, saluus erit. At uiuere Christum, hoc est, crucifigi, ut Galath. 2. dicit: Christo crucifixus sum, uiuo iam non ego, uiuit uero in me Christus.

Ita & hic suo diapsalmate, quid ad gramaticam significationem uoluerint, nescio: Diuino de mysterijs.

Videtur enim suo more mysterium indicasse, quoniam ausi sunt interpretari diuisionem, pausam & moram, quam Sela hebraeis non significat, nec sunt leuiter moti, quod certum sit, nec iota, nec apicem frustra in sacris literis scribi.

Ita pausam hanc, mea temeritate suspicor significare insignem aliquem affectum, quo psallens pro tempore, mouere spiritu afficitur. Qui, quoniam non est in nostra potestate, non in omni psalmo, nec omni uersu a nobis haberi potest, sed prout spiritus sanctus dat moueri. Ideo Sela in psalmis, tam confuse, & citra ullam rationem ponitur, ut in hoc ipso indicet, secretam & nobis incognitam, nec puideri possibilem motionem spiritus: Quam, ubi uenerit, ommissis uerbis psalmi, quietem & pausantem poscit animam, quam capax fiat, uel illuminationis uel affectionis, quam offertur. Ita hoc uersu, cum agat de insigni illa tentatione spiritus, qua deus iratus sustinet, nedum creatura, motus est propheta ad eam profundo affectu sentiendam & agnoscendam.

Hæc mea, citra cuiusque iudicij præiudicium, & satis de Sela.

Tu autem domine susceptor meus es, gloria mea, & exaltans caput meum.

Tribus tria opponit, susceptorem, multis tribulantibus, gloriam, multis insurgentibus, exaltatorem capitis, blasphemantibus & insultantibus. Itaque solitarius quidem est coram hominibus, & iuxta sensum, sed copiosissimo præsidio tutus, minimeque solitarius coram deo & in spiritu: Sicut Ioan. xvj. Ecce uenit, ut me solum relinquatis, & non sum solus, quia pater mecum est. Ita impotens & oppressus est secundum faciem, & in oculis hominum: Sed coram deo & in spiritu robustissimus, & adeo in uirtute dei cum fiducia glorians, cum Apostolo, ij. Corinth. xi. Cum infirmor, tunc fortior sum, & libenter gloriabor in infirmitatibus meis, ut inhabitet in me uirtus Christi: & de tota Ecclesia psal. lxxvj. dicit: Et infirmata est, tu uero perfecisti eam. Ita secundum hominem & uisionem insipientium, desperatus est, nec in deo salus ei reliqua, sed in abscondito huius tempestatis exauditus & exaltatus, iuxta illud psal. lxxx. In tribulatione inuocasti me, & liberaui te, & exaudiui te in abscondito tempestatis. Vere in abscondito tempestatis, quia tempestas ista tribulationis, sic abscondit exauditionem & salutem, ut nihil minus quam salus appareat, & deus non exaudiens, sed indignas duntaxat sentiatur. Hæc, qui intellexerit aut expertus fuerit, simul intelliget, quod stulte & temerarie a multis doceatur, posse hominem naturaliter deum super omnia diligere, cum nullus sit homo relictus naturæ suæ, qui non exhorrescat mortem, mortisque poenas, nedum infernum, & iram dei intentam ferat, & tamen nisi hæc uincantur amore dei, non potest diligere deum super omnia.

Deum super omnia diligere.

Proinde, uerba huius uersus, uerba sunt non naturæ, sed gratiæ, non arbitrij liberi, sed spiritus robustissimæ fidei, quæ per caliginem tempestatis mortis & inferni, uidens deum etiam derelictorem agnoscit susceptorem, deum

Quod est extra captum tuum, caue iudices.

D iij persecutorem

persecutorem, agnoscit auxiliatorem, & deum damnatorem, agnoscit salutem. Non enim quæ uidetur & sentiuntur aestimat, sicut equus & mulus, quæ non est intellectus, sed ea quæ non uidetur, intelligit. Spes enim quæ uidetur non est spes, quod enim quis uidet, quid sperat? Ro. viij.

Eiusdem sententiæ est, quod psal. liij. scribitur: Quoniam alieni (ecce enim & alij, puta impij & aduersarij) insurrexerunt aduersum me (unicum saltem & solitarium) & fortes quæsierunt animam meam (ecce fortes & uni infirmæ prævalentes) & non proposuerunt deum in cõspectu suo. Quasi diceret, non credunt deum esse mecum, sed desperatum, atque adeo ipsimet deo me intusum arbitratur. Item psalmo. lxxxiiij. Deus iniqui insurrexerunt aduersum me, & fortes quæsierunt animam meam, & non proposuerunt te in conspectu tuo, id est, sum derelictus & solus, illi multiplicati tribulant me, ipse in potens & oppressus, illi insurgunt & stant potentes super me. Sum desperatus nec salus mihi in deo esse dicitur, illi fidentes gloriantur de uictoria super me. Ita uidemus, oportere uitam iusti uiri, exemplo Christi, his tribus partibus crucis consummari, ut sit solus, impotens & desperatus, quatenus ita dignus fiat, deo susceptore, glorificatore, exaltatore. Sic Iosue cum filijs Israel cecidit, & fugam simulat in bello contra Haiatas, qua tamen arte eos funditus de leuit. Iosue. viij. Sic & filij Benjamin cæsi sunt, a filijs Israel. Iudic. xxx. cum fugam simularent, & mox, facie uersa, illos cæderent pene ad interniciem. Cur enim & passio infidiosissima & mundo perniciosissima fugæ sunt. Quibus nulla feliciore uirtute, diabolus, mundus, caro superatur, & mirabili dei consilio, dum uincunt, uincuntur.

Clarum autem est, gloriam hoc loco accipi pro gloriatione, seu pro re ipsa, in qua gloriatur, iuxta tropam scripturæ, quo dicitur: Spes mea in die afflictionis. Hieremia. xvij. & psal. xxj. Spes mea ab uberibus matris meæ. & lxxij. Dixi, quoniam tu es spes mea, hoc est, tu es in quo & de quo spero: Sic deus meus misericordia mea, sic dominus illuminatio mea, & salus mea &c. Ita hoc Gloria mea tu, in quo glorior, ut sit sensus: Illi confidunt in gloria sua, & in multitudine diuitiarum suarum gloriantur. psal. xlviij. Virtus eorum est gloria eorum, ego uero nõ in uirtute mea glorior, quam non habeo, nec in potentia cõfundor, quam parior, sed glorior in tua uirtute: Tua potentia est gloria mea, sicut psal. lxxxviij. Quoniam gloria uirtutis eorum tu es. Et Hierem. ix. Qui gloriatur, gloriatur nosse me, non gloriatur sapiens in sapientia sua, nec fortis in fortitudine sua, nec diues in diuitijs suis. Ita Corinth. x. Qui gloriatur, in domino gloriatur.

Quod si cui rigidior grammatica placet, q̄ בָּבוֹר Cabod hoc loco proprie dicitur græce significet, quod latine dici solet, gloria, ideoq̄ aliud esse q̄ gloriationem, quæ græcis καυχῆμα dici putatur, & hebræis פֶּהֶר, seu פֶּהֶרֶתֶרֶת tiphæareth, nec sic absurde intelligitur, deum esse gloriam iusti uiri, quo modo. j. Cor. viij. uirum uocat gloriam dei, & mulierem gloriam uiri. Quia deus glorificatur, honoratur, laudatur, celebratur in sanctis suis, quos liberauit. Rursus, & ipsi glorificantur, quos tanto beneficio deus dignatus est, dum contententur de se, nõ suis, sed dei uiribus sese fuisse adfutos. Verum apud me differrentia modica est, in his duobus nominibus, præsertim hoc loco, nisi q̄ gloria extra personam passi, aliorum de ipso significat opinionem bonam, & nomen celebre. Gloriatio uero ipsius personæ, proprium affectum, & fiduciam in deo. Sequatur quisq̄ quod uoluerit, in spiritu enim & coram deo, nec gloria sine gloriifica

Vita iusti uiri
cruce Christi
cõsumatur.

Vbi q̄ quomodo
gloriadũ.

glorificatione, nec gloriatio sine gloria haberi potest, ut enim gloriaris & feliciter superbas in deo, oportet opinionem tuam apud deum esse bonam, atque id, uel sentire uel firmiter credere. Et ita deus gloria tua uel cognita uel credita, facit te gaudere, & in deo gloriari. Quis enim non gloriatur, exultet & omnibus contemptis inestimabiliter superbiat, qui sciat uel credat opinionem suam esse apud deum bonam, hoc est, deum de ipso bene sentire, sibi in ipso placere, uelle adiuuare, pro eo pugnare eum omnibus commendare.

Rursum non satis est opinionem tuam esse apud deum bonam, & ibi te esse amatum, laudatum, gratum (hoc est, in gloria esse) nisi id ipsum scias uel credas. Scito autem, credito isto, gloriatio & gaudiorum conscientiam, deesse nullo modo potest. Ita fit, ut necesse sit simul & deum gloriari, & iustum gloriari, ut *gloria & gloriatio*. *psal. ciiij.* Ut gloriemur in laude tua, & simul sit deus, gloria iusti, & gloriatio. Gloria in deo, gloriatio in conscientia. Est enim gloria opinio de alio bona. Gloriatio autem ipsa superbia & fiducia de gloria sua. Vides ergo quanta fidei & fortitudinis sint haec uerba: Etsi, inquit, multi insurgant aduersum me, mala mihi cogitent, pessime de me opinentur, Scio tamen quod non confundar. Gloria mea dominus, quem de me optime cogitantem constanter confido: & in hac diuina mei opinio ne glorior.

Exaltans caput meum. Hoc caput quantum scio ab alijs, tum pro ipso Christo, tum pro mente ipsa Christi accipi, tamen figurata & tropologica uidetur haec esse acceptio. Ideo mea temeritate, puto simplicius accipiendum ad tropum uisitarum scripturae, pro glorificatione, ut sit totius orationis sensus planus. *Tropi locutionis i sacris literis.* Exaltans caput meum, id est, eleuauit me, & in sublimi constituit, iuxta illud *ij. Regum ultimo*: Subleuauit Euilmerodach rex Babylonis caput ioachim regis Iuda, de carcere, & locutus est ei benigne, & posuit thronum eius super thronum regum, qui erant cum eo in Babylone. Hic claret, quod subleuare caput sit ipsum hominem totum exaltare, & in gloriam ac regnum collocare. Ita Christus, qui per ioachim regem Iuda figuratus est, cum esset mortuus, & ad inferos descendisset, ac iam desperato diceretur: Non est salus ipsi in deo, mox dextera dei exaltatus est de inferiori lacu super omnes coelos, super omnem potestatem constitutus rex regum & dominus dominantium. Eodem more & *psal. cix.* dicitur: De Torrente in uia bibet, propterea exaltabit caput, id est, eleuabitur super omnes. Atque ut exaltate caput, usu scripturae, regnum & potestatem significat, ita non dissimili tropo, leuare manum, significat praeualere & potentem esse in opere, ut *Isaia. xlix.* Ecce leuabo ad gentes manum meam, & ad populos exaltabo signum meum, & afferent filios tuos &c. Ita *psal. lxxiij.* Leua manus tuas in superbiaseorum. Sic leuare pedes, significat uelocem esse in uia, ut *Gen. xxix.* Vbi nos habemus, profectus ergo Iacob, hebraeus dicit: Et leuauit pedes suos Iacob, sed & Germanica uernacula eodem tropo solemus euntes exhortari, ut uelociter eant, dicendo: heb die sieh vff, leua pedes tuos. Haec latius dixi, quia magna pars intelligentiae sita est, in tropis locutionis, praesertim in sacris literis, quae suos habent idiotismos, quorum ignorantia graues nebulas suscitatur, quandoque in claro die. Igitur leuari caput, est exaltari in regem & gloriari.

Semper inculco & in memoriam reduco, haec esse uerba fidei, spei, & charitatis, quibus nos in Christo erudimur, ne deficiamus in quacunque angustia, ad nostram enim (ut Apostolus *Ro. xv.* ait) doctrinam & consolationem scripta sunt, ut per patientiam, spem habeamus. Arduum est enim & diuinae gra-

D iij tix uirtus

tia uirtus, deum credere exaltatorem capitis & coronatorem in media morte
& inferis. Hic enim abscondita est exaltatio, & patet non nisi desperatione
nulla salus in deo. Itaque contra spem, in spem hic docemur credere, quae ex
sapientia, nimis hodie est abscondita in mysterio profundo. Neque enim
caelum alia uita est, quam ista crux Christi. Proinde cauendum, ne uita acris
suis operibus, & uita contemplatiua cum suis speculationibus, nos seducant
blandissima est utraque & tranquilla, ideo & periculosa, donec cruce tempta
retur, & aduersitatibus perturbetur. Crux autem res omnium tutissima. Co
rus, qui intelligit.

Voce mea ad dominum clamaui, & exaudiuit me de monte
sancto suo. Sela.

Hebraeus in futuro dicit, ut & sanctus Hiero. transfert: Clamabo, & exaudiet
placetque mihi magis quam praeteritum. Est enim uox iam triumphantis, laudans
glorificantis deum, ac gratias agentis ei, qui se suscepit, seruauit, & exaltauit
sicut sperauerat in uersu praecedente. Nam iste est mos triumphantium & lau
dantium, ut recitet ea quae gesserunt, quae passi sunt, & Epinicion canentibus
adiutori. Sicut psal. lxxv. Venite & audite, & narrabo omnes qui timetis deum,
quanta fecit animae meae. Ad ipsum ore meo clamaui, & exaltaui sub lingua
mea. Et psal. lxxx. Exultate deo adiutori nostro. Sic Exodi. xv. Cantemus
domino gloriose enim honorificatus est &c. Ita & hic se exaudiuimus, se domini
uuisse, se susceptum, percussos inimicos, dentes peccatorum contritos decanans,
affectu gratitudine & laetitia plenissimo.

Hoc est, nimirum, quod mutationem facit, & qui hucusque ad deum in per
sona secunda locutus est, subito uertit uerbum ad alios de deo in tertia perso
na loquens: Exaudiuit me, inquit, non exaudisti. Item ad dominum clama
ui, non ad te clamaui, omnibus enim nota esse cupit, quae in eum deus bona
contulit, quod grati animi est.

Iam illud, quod in hebraeo per futurum, dicit: Clamabo & exaudiet me. Affe
ctum maiorem habet, quam clamaui in praeterito, licet praeteritum non excludat,
immo praeteritum prauehementia includit, atque ut explicem, si possum: Affe
ctus eius est huiusmodi: Ego, qui iam expertus sum, quam bonus, quam dulcis dominus,
quam non deserat, quam non despiciat clamantes ad se, quam fideliter suscipiat, seruet, ex
altet, omnes inuocantes se, talem me erga eum habebō deinceps in aeternum,
ut cum plenissima fiducia ad solum ipsum confugiam. Non timebo etiam mi
lia populi, paratus sum in eum sperare, etiam si multo plura & maiora ferenda
sunt, & (ut lob ait) Etiam si me occiderit, in eum sperabo, hic est ille deus in quem
omnes merito confidunt, praesumantque, de quo neminem desperare conueniat.
O infelices, qui uel multitudine uel magnitudine malorum fracti, non inuelli
gentes quam potenter, quam mirabiliter, quam gloriose, hic deus saluet clamantes ad se.
Hunc affectum sequentia indicat: Non timebo, inquit, milia populi. Item: Dominus
est salus &c. Sic & eodem affectu, psal. xxxiij. dicit: Benedicam dominum in omni
tempore. q. d. Stultus ego, qui hucusque in tempore uno dominum benedixi, scilicet
cet, prospero & quieto, nesciebam quam potens sit etiam in tempore aduerso, quia
de etiam in tempore malorum eum deinceps benedicam. Siquidem sunt qui laudent
deum tempore sereno, iuxta illud: Confitebitur tibi, cum benefeceris ei. At in tem
pore tenerationis adeo recedunt, ut ad quodlibet aliud potius quam ad deum contugiant,
denique nec

Affectus psal
lenis.